

Yerel Halkın Sürdürülebilir Turizm Algılarının Sürdürülebilir Destinasyon Yönetimi Tutumları Üzerine Etkisi: Ayder Üzerine Bir Araştırma** (The Effect of Sustainable Tourism Perceptions of Local People on Sustainable Destination Management Attitudes: A Research on Ayder)

İnci SARIAHMETOĞLU^a , *Nilüfer VATANSEVER TOYLAN^b

^a Kırklareli University, Institute of Social Science, Department of Tourism Management, Kırklareli/Turkey

^b Kırklareli University, Pınarhisar Vocational School, Department of Tourism Management, Kırklareli/Turkey

Makale Geçmişi

Gönderim Tarihi:01.09.2020

Kabul Tarihi:28.09.2020

Anahtar Kelimeler

Sürdürülebilir destinasyon

Sürdürülebilir destinasyon yönetimi

Yerel halk

Öz

Bu çalışma bir destinasyondaki önemli turizm paydaşlarından biri olan yerel halkın sürdürülebilir destinasyon ve sürdürülebilir destinasyon yönetimi konularındaki algılarının ve tutumlarının belirlenmesine yönelik yapılmıştır. Bu doğrultuda çalışmada, bahse konu olan destinasyon Ayder Yaylasında sürdürülebilir destinasyon algısının sürdürülebilir destinasyon yönetimi üzerindeki etkisi araştırılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda Rize yerel halkından kolayda örnekleme yöntemi ile veriler toplanmıştır. Yapılandırılmış anket formu yüz yüze görüşme tekniği ile Mayıs-Temmuz 2017 tarihinde uygulanmış, 408 katılımcıdan elde edilen veriler, SPSS 18 paket programıyla değerlendirilerek analiz edilmiştir. Çalışmada gerçekleştirilen analizler çalışmanın amacına bağlı olarak değişkenler arasındaki ilişki ve etkinin araştırılmasına yönelik korelasyon ve çoklu doğrusal regresyon analizleri gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak sürdürülebilirlik algı boyutlarından sadece ekonomik sürdürülebilirliğin sürdürülebilir destinasyon yönetim tutumu üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu görülmüştür. Bu sonuç yerel halkın Ayder destinasyonuna yönelik olarak sürdürülebilir destinasyon yönetimi konusunda yeterli bir bilince ve farkındalığa sahip olmadığını göstermektedir. Bu kapsamda yerel halkın da dahil edildiği destinasyon paydaşlarıyla işbirliği yapılması sağlanarak güçlü bir paydaş katılımı ve desteği kurulabilir.

Keywords

Sustainable destination

Sustainable destination management

Local people

Abstract

attitudes of the local people, on sustainable destination and sustainable destination management. In this direction, the study aims to investigate the effect of sustainable destination perception on sustainable destination management in the mentioned destination Ayder Plateau. In this context, data were collected from the local people of Rize using the convenience sampling method. The structured questionnaire form was applied with the face to face interview technique, in May-July 2017 and the data obtained from 408 participants were analyzed using the SPSS 18 package program. In the study, correlation and multiple linear regression analysis were conducted to investigate the relationship and effect between variables. As a result, it was seen that only economic sustainability from the sustainability perception dimensions has a significant effect on sustainable destination management attitude. This result shows that the local people do not have enough awareness about sustainable destination management towards Ayder destination. In this context, a strong stakeholder engagement and support can be established by ensuring cooperation with destination stakeholders, including local people.

Makalenin Türü

Araştırma Makalesi

This study is carried out to determine the perceptions and

* Sorumlu Yazar

E-posta: nilufer.vatansever@klu.edu.tr (N. Vatansever Toyulan)

DOI: 10.21325/jotags.2020.654

**Bu çalışma "Yerel Halkın Sürdürülebilir Turizm Algılarının Sürdürülebilir Destinasyon Yönetimi Tutumları Üzerine Etkisi: Ayder Üzerine Bir Araştırma" adlı tez çalışmasından türetilmiştir.

GİRİŞ

Günümüzde küresel anlamda ortaya çıkan ekonomi ve çevre arasındaki istikrarsızlık, teknoloji, bilim, küreselleşme vb. gibi gündemden güne büyüyen gelişmeler belirli ölçülerde yaşam standartlarını iyileştirmiş gibi gözükse de, insani faktörlerle bir araya geldiğinde doğaya zarar verme derecesine kadar gelebilmektedir (Dönmez, 2016; Demircan, 2016). Bu nedenle doğal kaynakların yaşamımızda uzun süreli kullanımı mümkün olamamaktadır. Bunu sağlayabilmek ise kaynakların daha uzun vadede kullanımını mümkün kılan sürdürülebilirlik kavramının doğru anlaşılması ve doğru kullanılması ile mümkün olabilmektedir. Günden güne yaşamımıza dahil olan bu kavram turizm alanında da kullanılmakta ve uygulanmaktadır.

Kozak (2014) 'a göre turizm sektörünün hızla gelişmesine bağlı olarak turizmin çevre üzerindeki etkilerini minimize etmek, sosyo-kültürel, tarihi ve doğal turizm unsurlarını muhafaza ederek kullanma önemli bir konu olarak gün yüzüne çıkmıştır. Ülkelerin kalkınmasında ve gelişmesinde rolü büyük olan bu sektörden pay edinmek isteyen herkesin turizmin korunması ve geleceğe taşınması noktasında bilinçlenmesinin sağlanması gerekmektedir. Bu bilinç ise ancak "sürdürülebilirlik" kavramı ile desteklenebilir.

Hızla gelişen kitle turizmi kavramı, yeşil turizm kavramının doğmasına yardımcı olmuştur. Yeşil turizm kavramı ise sürdürülebilir turizm kavramını doğurmuştur. Sürdürülebilir turizm kalkınmayla uyumlu aynı zamanda kalkınmayı destekleyen bir turizm çeşididir. Doğan ve Gümüş (2014) turizm destinasyonlarını sürdürülebilir hale getirmek ve turizmin devamlılığını sağlamanın yönetim fonksiyonunun bir unsuru olduğunu ifade etmişlerdir. Sürdürülebilir destinasyon yönetimi; turizmin sosyo-kültürel değerlerinin, doğal mirasının ve turizmin tüm kaynaklarının geleceğe taşınması ve bugünün kaynaklarından gelecekte yararlanılması noktasında, yerel halkın uzun vadeli refah gelişimini sağlarken turizmle ilgili tüm paydaşlarının iş birliği içerisinde olduğu bir fonksiyondur. Sürdürülebilir destinasyon yönetimi kapsamında en önemli paydaşlardan biri yerel halktır. Bir destinasyonda yerel halk turizmi "fayda" beklentisi noktasında olumlu karşılayabilirken, bu beklentinin karşılanamaması noktasında olumsuz da karşılayabilir (Tayfun & Kılıçlar, 2004, s.3). Tutumun olumlu karşılanması noktasında yerel halk destinasyona ait sahiplenici ve destekleyici bir güç olarak ortaya çıkacaktır. Bu gücün kaybedilmemesi adına yerel halkın görüşlerine ve turizme katılımına diğer paydaşlar tarafından da destek çıkılması beklenmektedir. Bu kapsamda çalışmada, önemli bir destinasyon paydaşı olan yerel halkın Ayder yaylasına yönelik sürdürülebilir turizm algısının ortaya konması ve ortaya çıkan ekonomik, çevresel ve sosyal sürdürülebilirlik boyutlarının destinasyon yönetim tutumu üzerindeki etkilerinin ölçülmesi amaçlanmaktadır.

Kavramsal Çerçeve

Sürdürülebilir Turizm Kavramı

Turizm doğa, insan, altyapı, tesis özellikleri ile insan ve insanlar arası ilişkilerle bütünleşmiş bir sosyokültürel olgu olarak toplumsal değişim ve gelişimin önemli güçlerinden biri haline gelmiştir (Özbek, 1991). Günümüzde turizmin milli gelire katkı sağlama, döviz girdisi yaratma ve istihdam kaynağı oluşturma gibi olumlu belirtileri ülkeler için de büyük ölçüde ekonomik güç kaynağı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda bacasız sanayi olarak nitelendirilen bu olgu, turizmden faydalanmak isteyen her ülke için önemli bir unsurdur. Turizm kaynaklarının etkin ve verimli kullanımını sağlayan turizm destinasyonlarının bu pastadan alacağı pay daha büyük olacaktır. Bu noktada turizm kaynaklarının devamlılığının sağlanması, gelecek nesillerin turizm ihtiyaçlarını ipotek altına alınmasının

önüne geçmek şüphesiz turizmin sürdürülebilirliği ile mümkün kılınacaktır. Dolayısıyla Joshi ve Dhyanı'nın (2009, s. 33) belirttiği gibi turizm kaynaklarının uzun vadeli olması için, doğal çevre ve sosyo-kültürel alanlarda sürdürülebilirlik anlayışının benimsenmesi ön koşuldur.

Sürdürülebilirlik, insanların etkinliklerinin doğal, sosyal ve kültürel çevre ile arasındaki ahenk ile birlikte gelişen duyarlı ve istikrarlı durum (Middleton ve Hawkins, 1998, s. 122) olarak tanımlanmaktadır. 21. yüzyılın gündeminde sürdürülebilirlik konusunun olduğunu vurgulayan Dyllick ve Hockerts (2002, s. 130) sürdürülebilirlik kavramının toplumsal evrimde eşit ve daha sağlıklı dünyaya yaklaşabilmede imkan yaratan, doğal çevre ve kültürel unsurların gelecek nesiller için muhafazasını somutlaştıran kavram olduğu üzerinde durmuştur. Bu kavramın boyutları Franzoni (2015, s. 22) tarafından birçok çalışmada “sosyal, ekonomik ve çevresel” göstergeler olarak ele alındığı belirtilmiştir. Öte yandan sürdürülebilirlik kavramı sürdürülebilir kalkınma kavramı ile içiçedir. Çünkü sürdürülebilir kalkınmanın hedefinde ekonomik büyümeyi doğal kaynakları koruyarak gerçekleştirmek yer alır. Ekonomik büyümenin istikrar göstermesi, ekolojik dengenin sağlanmasıyla ilişkilidir (Akış, 1999, s. 37). Bununla birlikte “sürdürülebilir kalkınma ekonomik gelişmeyi, çevresel değerlerin korunması ve sürdürülmesi prensibine dayandırması nedeniyle turizm ile yakın ilişki içerisinde” (İnam, 2009, s. 26). Liu (2003)'ye göre, turizm açısından sürdürülebilir kalkınma kavramı turist ihtiyaçlarını, geleceğe yönelik fırsatları koruma ve geliştirme olanakları sunmasıdır. Bu bağlamda sürdürülebilir turizm kavramı için kalkınmayla ilişkide olup, kalkınmaya yardımcı bulunan bir turizm çeşidi olduğu söylenebilir.

Dünya Turizm Örgütü (WTO) sürdürülebilir turizmi: “Turistlerin, ev sahibi halkın, sektörün ve çevrenin ihtiyaçlarına yönelerek bugün ve gelecekteki çevresel, sosyal ve ekonomik etkilerini dikkate alan turizm” (WTO, 2017) şeklinde tanımlamaktadır. Bramwell ve Lane (1993, s. 2)'e göre sürdürülebilir turizm, turizm endüstrisi, yerel halk ve çevre arasındaki karma ilişkinin yaratabileceği sorunlara bağlı olarak doğan olumlu anlayışı benimseyen ve doğal ve beşeri kaynakların nesillerce kullanılıp, uygulanabilirliğini konu alan bir yaklaşımdır. Öte yandan sürdürülebilirlik ilkeleri turizmin sosyo-kültürel, ekonomik ve çevresel etki unsurlarına dayanmakta ve sürdürülebilirliği daim kılmak için bu üç boyut arasındaki ilişkiyi dengede tutmayı sağlamaktadır (Sonuç, 2014, s. 15). (Garrod & Fyall, 1998, s. 201) sürdürülebilir turizm ilkelerini belirtirken paydaşlara ve halka danışma ilkesine yer vermiş ve dikkat çekmiştir. Bu kapsamda değerlendirildiğinde sürdürülebilir turizmin çevre ve ekonomik dengeyi gözeterek turizmin tüm kaynaklarını korumayı baz aldığı, beraberinde turizm paydaşlarının da çıkarlarını gözeterek maksimum fayda sağlamayı hedeflediği söylenebilir.

Sürdürülebilir Destinasyon Yönetimi

Turistik eylemlere bağlı olarak gün yüzüne çıkan çevresel bozulmalar planlaması iyi yapılmış sosyal, çevresel ve ekonomik dengeyi gözeterek ortaya konulan turizm ürünlerinin önem kazanmasına zemin hazırlamıştır. Bu bağlamda sektör, kâr marjı elde etmek ve turizmden payını maksimum düzeye çıkarabilmek adına turizm pazarında marka yaratacak değerdeki bölgeleri öne çıkarmak ve bu bölgeleri destinasyon olarak tanımlama arayışındadır (Ovalı & Tachir, 2015, s. 35). Destinasyon yönetiminin içerisinde rekabet avantajı oluşturması, turizmin sürdürülebilirliğinin sağlanması, turizmin faydalarının yaygınlaşması, turizm veriminin artması ve kuvvetli marka kimliği oluşturulması gibi unsurlar yer almaktadır (WTO, 2007).

Destinasyonun sürdürülebilir olması için planlanmış ve geliştirilmiş politikaların olması büyük önem taşımaktadır. Genç, Atay ve Eryaman (2014, s. 50) 'a göre destinasyonların bu hususlara ihtiyaç duyduğunu söylemek

mümkün iken, her destinasyon için belirlenen sürdürülebilir politika ve planlamanın var olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu durumun nedeni her destinasyonun turizm kaynaklarının farklı olması diğer bir deyişle destinasyon kimliğinin farklı olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Bu bağlamda destinasyonlar için geliştirilebilecek sürdürülebilir politika ve planlamanın uygulanabilirliği paydaş işbirliğini gerekli kılmaktadır. Neticede “destinasyonu sürdürülebilir hale getirmek ve bunun devamlılığını sağlayabilmek, yönetim fonksiyonunun bir unsurudur” (Doğan & Gümüş, 2014, s. 8). Dolayısıyla destinasyonların sürdürülebilirliğinden bahsederken nasıl yönetildikleri büyük önem taşımaktadır. Bu kapsamda WTO (Dünya Turizm Örgütü); mevcut turistlerin ve ev sahibi bölgelerin bugünkü ekonomik, sosyal ve estetik ihtiyaçlarının, gelecektekiler için fırsatların korunması ve geliştirilmesi şeklinde karşılanmasıyla; kültürel bütünlüğün, ekolojik süreçlerin, biyolojik çeşitliliğin ve yaşam destek sistemleri gibi tüm turizm kaynaklarının yerine getirilebilir şekilde yönetilmesinin sürdürülebilir destinasyonlar için gerekliliğini vurgulamıştır. Aynı zamanda Küresel Sürdürülebilir Turizm Konseyi (GSTC) tarafından destinasyonlar için sürdürülebilir turizm kriterleri yayınlanmış ve bu kriterler ışığında çalışmada kullanılan ölçüğe bazı eklemeler yapılarak ölçek geliştirilmeye çalışılmıştır.

Yerel Halkın Turizme Yönelik Algı ve Tutumları ile İlgili Çalışmalar

Şahin (2017) Artvin’de gerçekleştirdiği çalışmasında turizmin etkilerine yönelik yerel halkın algı ve tutumlarını ölçerek yerel halkın turizme desteğini ortaya koymayı amaçlamıştır. Çalışma sonucu, yerel halkın algılarının turizm etkileri yönünde olumlu olduğu ve bu bağlamda turizme desteklerini pozitif yönde etkilediğini göstermiştir.

Türker ve Türker (2014) tarafından ekonomik, sosyal ve çevresel faktörlerden oluşan toplam turizm etkisinin yerel halk tarafından nasıl algılandığı ölçülmeye çalışılmıştır. Aynı zamanda çalışmada algılanan toplam turizm etkisi boyutlarının, yerel halkın turizme destekleri üzerinde ne derece etkisi olduğu araştırılmıştır.

Işık ve Çalkın (2016), TRA2 (Ağrı, Ardahan, Iğdır ve Kars) bölgesinde yerel kalkın turizme karşı algı ve tutumlarını ölçen bir çalışma gerçekleştirmiştir. Çalışmada yerel halkın turizmi algılama düzeyinin tespit edilmesi, yenilikçi turizm planlamasında halkın görüşlerini ortaya koymak hedeflenmiştir.

Linderg ve Johnson (1997) yapay bir model geliştirerek yerel halkın turizme yönelik tutumlarını değerlendirmiştir. Bu değerlendirme sonucu algılanan suç ve estetik etkilerinden daha fazla ekonomik etkilerin tutum üzerinde etkili olduğu ortaya konmuştur.

Çuhadar ve Kervankıran (2015) yaptıkları çalışmada Marmaris’i ziyaret eden yabancı turistlerin turizmin sürdürülebilirliğine ilişkin algı ve tutumlarını ölçmeye çalışmışlardır. Yapılan bu çalışma sonucunda ölçekte yer alan turizmin sürdürülebilirliğine ilişkin olumsuz ifadelerle katılımın olumlu ifadelerden fazla olduğu görülmüştür. Destinasyonu ziyaret eden turistlerin, Marmaris’te turizmin sürdürülebilirliğine ilişkin kaygılarının yüksek olduğu çalışma sonuçlarında yer almıştır.

Kemer’de Fransız ziyaretçilerin sürdürülebilirlik algılarını ölçmeye çalışan Doğan ve Yağmur (2017), sürdürülebilirliğin boyutları ile destinasyonun sürdürülebilirliğine ilişkin algılar arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Destinasyonun sürdürülebilirliğine ilişkin algıları etkileyen en önemli faktörün çevresel faktör olduğu sonucuna varılmıştır.

Çalışmanın örnekleme olan Ayder üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde; Zaman ve Birinci (2009) Ayder yaylasında kayakçıların helikopterle yüksek tepelere bırakılıp, kaymalarını sağlayan alternatif turizm çeşitlerinden

biri olan Heliski (Dağ Kayağı) sporunu destinasyonun turizm kaynağı açısından değerlendirmeye almışlardır. Yüksek, Eyüpreisoğlu, Yüksek ve Atamov (2010) Ayder' deki turizm faaliyetlerinin çevresel etkileri üzerine konaklama işletmelerini baz alarak saha araştırması gerçekleştirmişlerdir. Temizkan ve Yıldırım (2014) sürdürülebilir turizm çerçevesinde yerel paydaşların alan kılavuzlarına yönelik algıları üzerine nitel bir çalışma ortaya koymuştur. Aytuğ (2016) yayla turizminde sürdürülebilirliği sağlam zemine oturtmak için yeşil yol projesini değerlendirmeye almıştır. Diğer yandan Hatırnaz (2016) tarafından sürdürülebilir turizm kalkınması üzerine nitel bir araştırma gerçekleştirilmiş olup, çalışmada turizm paydaşlarının görüşlerine yer verilmiştir. Yine Adıgüzel (2018) tarafından yapılan bir çalışmada turizm paydaşlarının görüşlerine yer verilerek bölgede sürdürülebilir turizm kalkınması kavramının anlaşılmasına yönelik nitel bir araştırma gerçekleştirmiştir.

Gerçekleştirilen literatür taramaları neticesinde çalışma kapsamında yerel halkın sürdürülebilir turizm algılarının, sürdürülebilir destinasyon yönetimi tutumu üzerinde etkileri araştırılmıştır. Böylece bu çalışmada aşağıdaki hipotez belirlenmiştir;

H₁: Sürdürülebilir turizm algılarının sürdürülebilir destinasyon yönetim tutumu üzerinde etkisi vardır.

Araştırma Yöntemi

Araştırma Amacı ve Önemi

Bir turistik destinasyon olan Ayder bölgesinin algılanan sürdürülebilirlik düzeyinin, destinasyon yönetimi tutumu üzerindeki etkisini test etmek çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Bunun yanında alan yazına sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir destinasyon yönetimi konularında katkı sağlamak çalışmanın bir diğer amacını oluşturmaktadır.

Alan yazın incelemesi yapıldığında Ayder destinasyonun sürdürülebilir destinasyon yönetimi kapsamında ele alınmadığı görülmüştür. Bu noktada çalışmanın özgünlüğü ortaya konulmuştur. Çalışmadaki diğer unsurlar göz önüne alındığında literatürde benzer çok az sayıda çalışma olduğu görülmüştür. Bu nedenle çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırma evrenini Rize'de yaşayan yerel halk oluşturmaktadır. TÜİK 2016 verilerine göre Rize'nin nüfusu 331.048 olarak belirtilmiştir. Bununla birlikte Ayder destinasyonun örneklem olarak seçilmesinde ise destinasyonda birden çok (yayla, kış, kaplıca) turizm faaliyetinin gerçekleştiriliyor olması, bölgenin turizm merkezi ve aynı zamanda kültür ve turizm koruma gelişim bölgesi ilan edilmiş olması gibi nedenler etkili olmuştur.

Mayıs - Temmuz 2017 aylarında 436 katılımcıdan veri toplanmıştır. Anketin güvenilirliği açısından katılımcıların verdiği ifadeler kontrol edilerek; boş bırakma, iki cevap verme, tüm ifadeler aynı cevabı verme gibi durumlardan ötürü hatalı ve eksik doldurulan anketler analiz için değerlendirmeye alınmamıştır. Sonuç olarak 28 anket çalışmadan çıkarılarak, 408 veri ile çalışılmıştır. Araştırmada %95 güven aralığı ve %5 hata payı dikkate alınarak tesadüfi olmayan örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme yöntemi kullanılarak 408 kişi örnekleme dahil edilmiştir.

Veri Toplama Araçları ve Teknikleri

Anket sorularını algı ve tutum ölçeği ve demografik değişken unsurları oluşturmaktadır. Sürdürülebilir destinasyon algı ölçeğini ekonomik, sosyal ve çevresel boyutlar oluştururken, tutum ölçeğini sürdürülebilir destinasyon yönetimi ifadelerinin içinde yer aldığı yönetim boyutu oluşturmuştur. Sonuç olarak, algı ölçeğini

toplamda 18 ifade, tutum ölçeğini 12 ifade, demografik değişkenleri (cinsiyet, medeni durumu, yaş, eğitim durumu, aylık gelir ve meslek) ise 6 ifade karşılamaktadır. Ölçekte yer alan ifadeleri katılımcıların 5'li likert ölçeği ile yanıtlanması istenmiştir. 5'li likert ölçeğindeki ifadeleri; 1 “kesinlikle katılmıyorum”, 2 “katılmıyorum”, 3 “ne katılıyorum ne katılmıyorum”, 4 “katılıyorum”, 5 “kesinlikle katılmıyorum” karşılamaktadır.

Çalışmada Küresel Sürdürülebilir Turizm Konseyi'nin (GSTC) belirlemiş olduğu destinasyonlar için sürdürülebilir turizm kriterlerinden ve bu kriterlere doktora tezinde yer veren Doğan (2014)'ın çalışmasından yararlanılmıştır. Aynı zamanda “Topluluğum, turizm planlamasını yürütmeli ve planlamalı” ifadesinin yer aldığı ölçeklerde (Mcgehee, Andereck ve Vogt, 2003'ten akt. Choi ve Murray, 2010) karar vermede toplum katılımı ile tutum ölçmeyi hedefleyen çalışmalara rastlanmıştır. Choi ve Murray (2010) ile Yu, Chancellor ve Cole (2011) de benzer ifadeye çalışmalarında yer vermişlerdir. Bu çalışma içinde çeşitli yabancı kaynaklarda yer alan benzer ifade kullanılmaya çalışarak tutum ölçülmeye çalışılmıştır.

Analiz Yöntemi

Araştırma bulgularını ortaya koyabilmek için betimleyici istatistikler, ölçeklerin güvenilirliğini belirleyebilmek için iç tutarlılık (Cronbach Alfa), faktör geçerliliğini test etmek için açıklayıcı faktör analizi, değişkenler arasındaki ilişkileri belirleyebilmek için korelasyon analizi ile bağımsız değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki etkisini analiz etmek için çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır.

Bulgular

Demografik Özellikler

Katılımcıların demografik özelliklerini belirleyebilmek adına gerçekleştirilen frekans analizleri aşağıdaki gibidir.

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Bulgularına İlişkin Frekans Dağılımları

	Cinsiyet		Medeni Durum			Yaş				
	Kadın	Erkek	Evli	Bekar	Diğer	17 ve daha az	18-24	25-34	35-44	45 ve üzeri
Frekans	172	236	181	215	12	12	103	159	83	51
Yüzde (%)	42,2	57,8	44,4	52,7	2,9	2,9	25,2	39,0	20,3	12,5

Tablo 1'e göre araştırmaya katılan bireylerin yaklaşık %58'i erkek, %42'si kadındır. Katılımcıların %39'u 25-34 yaş aralığındadır. Aynı zamanda bireylerin yaklaşık %3'ü 17'den küçük, %25'i 18-24 yaş aralığında, %20'si ise 35-44 yaş aralığındadır. Bununla birlikte araştırmaya katılan bireylerin yaklaşık % 53'ünün bekar olduğu, geri kalanının ise evli olduğu görülmektedir.

Tablo 2: Katılımcıların Eğitim Durumu ve Aylık Gelir Bulgularının Dağılımı

	Eğitim Durumu						Aylık Gelir (TL)				
	İlköğretim	Ortaöğretim	Lise	Önlisans	Lisans	Lisansüstü	1400 ve altı	1401-2500	2501-3500	3501-4500	4501 ve üzeri
Frekans	9	32	99	74	168	26	117	114	85	55	37
Yüzde (%)	2,2	7,8	24,3	18,1	41,2	6,4	28,7	27,9	20,8	13,5	9,1

Tablo 2’de yer alan bulgularda katılımcıların eğitim durumunun yaklaşık olarak %41’ini lisans düzeyi %24 ‘ünü ise lise oluşturmaktadır. Aylık gelir düzeyine bakıldığında ise ölçekte en yüksek gelir ortalamasını ifade eden 4.501,00 TL ve üzeri grubu yaklaşık %9 ile en düşük yüzde oluşturmaktadır. Bununla birlikte katılımcıların yaklaşık %29’unun 1.400,00 TL ve altı gelire sahip bireyler oluşturmaktadır.

Tablo 3: Katılımcıların Meslek Grubu Dağılımları

	Meslek				
	Esnaf	Öğrenci	Özel Sektör çalışanı	Kamuyu çalışanı	Diğer
Frekans	31	84	83	97	113
Yüzde (%)	7,6	20,6	20,3	23,8	27,7

Tablo 3’e bakıldığında katılımcıların yaklaşık olarak %24’ünü kamu çalışanı, yine yaklaşık olarak %21’ini öğrenciler oluştururken yaklaşık %8’ini esnaf, yaklaşık % 28’ini ise diğer meslek grupları oluşturmaktadır.

Geçerlilik ve Güvenilirlik Analizleri

Bu çalışmanın geçerliliğini saptamak için açımlayıcı faktör analizinden yararlanılmıştır. Ankete verilen yanıtların tutarlılığını ölçebilmek ve güvenilirliği test edebilmek adına Cronbach Alpha değerinden yararlanılmıştır. Faktör analizinde örneklem yeterliliğini test etmek amacıyla KMO Testi kullanılır. KMO testinin değeri 0 ile 1 aralığında olması beklenir. 0,8 üstü değerler mükemmel sayılabilir (Büyüköztürk, 2002, ss. 470-483). Bu çalışmada algı ölçeğinin KMO test sonucu 0,88 olarak, tutum ölçeği için ise bu değer 0,90 olarak hesaplanmıştır. İki ölçek içinde değerlerin oldukça yüksek olduğu görülmüştür. Bununla birlikte elde edilen sonucun bu çalışma için mükemmel sayılabileceği söylenebilir.

Tablo 4: Yerel halkın Sürdürülebilir Destinasyon Algılarının Faktör Analizi Sonuçları

Faktörler	Faktör Yüklere	Özdeğer	Açıklan Varyans (%)	Birikimi Varyans (%)	Cronbach's Alpha
Çevresel Boyut		5,290	37,788	37,788	0,860
Ayder'de turizmin doğal çevre üzerindeki olumsuz etkisini azaltacak uygulamalar yapılmaktadır.	0,815				
Ayder'de doğal çevrenin geleceğe taşınması için turizm yetkilileri gerekli çalışmaları yapmaktadır	0,786				
Ayder'de doğal çevrenin korunması için işletmeler sorumlu davranmaktadır.	0,751				
Ayder'de yapılan etkinlikler çevre dikkate alınarak gerçekleştirilmektedir.	0,730				
Ziyaretçiler, Aydere gelirken özel araçları yerine toplu taşıma araçlarını tercih etmektedirler	0,665				
Ayder'de atıklarını azaltıcı tedbirler alınmaktadır	0,657				

Tablo 4: Yerel halkın Sürdürülebilir Destinasyon Algılarının Faktör Analizi Sonuçları (Devamı)

Ekonomik Boyut		1,854	13,243	51,031	0,751
Turizm, yerel halkın Ayder'deki gelir düzeyini arttırmaktadır	0,824				
Turizm, yerel halkın istihdam olanklarını arttırmaktadır.	0,740				
Turizm, Ayder'deki yerel halkın yaşam kalitesini arttırmaktadır.	0,688				
Ayder'e özgü yerel ürünler teşvik edilmektedir.	0,627				
Ayder'de satılan hediyelik eşya vb. ürünler yerli üretimdir	0,428				
Sosyal Boyut		1,035	7,393	58,424	0,663
Ayder'deki işletmeler, müşteri memnuniyetini dikkate alan bir yapıya sahiptir.	0,775				
Turistik faaliyetler sırasında yerel halkın gündelik yaşamına saygı gösterilmektedir.	0,703				
Turistik işletmelerde çalışan personelin niteliği, eğitimler yoluyla geliştirilmiştir.	0,573				

Varimax rotasyonu uygulanmış temel bileşenler analizi

Ölçeğin genel güvenirliliği (Cronbach's Alpha): 0,870

Açıklanan toplam varyans: % 58,424

Keiser-Meyer-Olkin Ölçek Geçerliliği: % 88

Bartlett Küresellik Testi X^2 : 2107,381

p değeri: 0,000

Yapılan faktör analizi bulgularına göre araştırma amacına uygun olarak algı ölçeği içerisinde ekonomik, çevresel ve sosyal sürdürülebilirlik olmak üzere üç ayrı boyut elde edilmiştir. Ölçek genel güvenilirlik değerlerinin ise yüksek düzeyde olduğu görülmektedir ($\alpha > 0,80$).

Tablo 5: Yerel Halkın Sürdürülebilir Destinasyon Yönetimine İlişkin Tutumlarının Faktör Analizi Sonuçları

Faktörler	Faktör Yüklere	Özdeğer	Açıklanan Varyans (%)	Birikimli Varyans (%)	Cronbach's Alpha
Yönetim		6,219	51,823	51,823	0,911
Kültürel değişimlerin sürekli takip edilmesine	0,829				
Sosyal değişimlerin sürekli takip edilmesine	0,810				
Ayder için sürdürülebilir turizm stratejisi belirlenmesine	0,809				
Çevresel değişikliklerin sürekli takip edilmesine	0,802				
Turizm paydaşları arasında işbirliği olmasına	0,768				
Küresel iklim değişikliğinin Ayder'de yaratacağı etkilere karşı uygun önlemler alınmasına	0,754				
Kültürel mirasın korunması amacıyla yasal düzenlemeler yapılmasına	0,751				
Doğal mirasın korunması amacıyla yasal düzenlemeler yapılmasına	0,727				
Destinasyon yönetim örgütü kurulmasına	0,635				
Tanıtıcı tüm materyallerde sürdürülebilirliğin esas alınmasına	0,609				
Yerel halkın Ayder bölgesi ile ilgili kararlara katılmasına	0,605				
Yerel yönetimlerin krizlere karşı hazırlıklı olmasına	0,431				

Varimax rotasyonu uygulanmış temel bileşenler analizi.

Ölçeğin genel güvenirliliği (Cronbach's Alpha): 0,908

Açıklanan toplam varyans: % 52,038

Keiser-Meyer-Olkin Ölçek Geçerliliği: %90

Bartlett Küresellik Testi X^2 : 2930,975

p değeri: 0,00

Tablo 5’te görüldüğü üzere yapılan tutuma yönelik faktör analizi sonuçlarına göre araştırma amacına yönelik tek boyut yöntem boyutu ele alınmıştır. Bununla birlikte yapılan bu faktör analizi sonucunda da ölçek genel güvenilirliği oldukça yüksektir ($\alpha > 0,80$).

Korelasyon Analizi

Araştırmaya katılan bireylerin ekonomik, sosyal, çevresel ve algı puanlarının yönetim tutumu puanlarıyla ilişkisini belirleme adına $\alpha=0.05$ anlamlılık düzeyinde, verilerden birinin ya da ikisinin birlikte normal dağılmamasından dolayı parametrik testin non parametrik karşılığı olan spearman korelasyon testi uygulanmıştır.

Tablo 6: Sürdürülebilir Destinasyon Algı ve Yönetim Puanları Sperman Korelasyon İlişkisine Yönelik Bulgular

Değişkenler	Ort.	SS	Ekonomik	Sosyal	Çevresel	Destinasyon Yönetimi
Ekonomik	3,91	0,73				
Sosyal	3,20	0,87	,446**			
Çevresel	2,98	0,94	,380**	,543**		
Destinasyon Yönetimi	4,01	0,69	,213**	,159**	,104*	

n= 408, *p<0,05; **p<0,01; ***p< 0,001

Tablo 6’da görüldüğü gibi yönetim tutumu puanlarıyla ekonomik (r=0,213), sosyal (r=0,159) ve çevresel algı (r=0,104) puanları arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki tespit edilmiştir.

Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Çalışmanın amacına bağlı olarak geliştirilen hipotez ve bu hipoteze bağlı sonuçlar aşağıdaki gibidir.

H₁: Sürdürülebilir turizm algılarının bileşenlerinden ekonomik, sosyal ve çevresel algı düzeylerinin sürdürülebilir destinasyon yönetim tutumu üzerinde etkisi vardır.

Algılanan sürdürülebilirlik düzeylerinin (ekonomik, sosyal ve çevresel) sürdürülebilir destinasyon yönetimi tutumu üzerindeki etkisini belirlemek için $\alpha=0.05$ anlamlılık düzeyinde çoklu regresyon analizi gerçekleştirilmiştir.

Tablo 7: Algılanan Sürdürülebilirlik Düzeyinin Sürdürülebilir Yönetim Tutumu üzerindeki Etkisinin Model Özeti

Model	R	R ²	Düzeltilmiş R ²	Tahmini Standart Hata
1	246	,060	,054	,67166

Tablo 7 incelendiğinde R ve düzeltilmiş R² değerlerine bakıldığında modelin açıklayıcılık gücünün % 5,4 oranında olduğu görülmektedir. Modelin açıklayıcılık gücünün düşük olduğunu söylemek mümkündür. Bununla beraber modeli açıklayabilen farklı değişkenlerin olabileceğinden bahsedilebilir.

Tablo 8: Algılanan Sürdürülebilirlik Düzeyinin Sürdürülebilir Yönetim Tutumu üzerindeki Etkisinin Anova Tablosu

Model	Karelerin Toplamı	Df	Ortalamaların Karesi	F	Sig.
Regresyon	11,735	3	3,912	8,671	,000 ^a
Artık Değer	182,255	404	,451		
Toplam	193,990	407			

Tablo 8’de verilen Anova tablosunda F değeri 8,671 ve p değeri (sig.) 0,000 olduğundan kurulan regresyon modelinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir. Bir başka ifadeyle sürdürülebilir destinasyon yönetimi

tutumunun, algılanan ekonomik, sosyal ya da çevresel sürdürülebilirlik boyutlarının en az biri üzerinde etkilidir. Bu değişkenin hangi değişken olduğunu belirleyebilmek için, değişkenin katsayısının yer aldığı istatistiklere aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 9: Algılanan Sürdürülebilirlik Düzeyinin Sürdürülebilir Yönetim Tutumu üzerindeki Etkisi Katsayılar Tablosu

Model	Standartlaştırılmamış Katsayılar		Standartlaştırılmış Katsayılar	t	Sig.
	B	Std. Hata	Beta		
Ekonomik	,126	,052	,135	16,750	,000
Sosyal	,085	,049	,107	2,406	,017
Çevresel	,043	,043	,059	1,740	,083
				1,000	,318

Tablo 9'da Çoklu regresyon modelinde yer alan bağımsız değişkenlerin etkisine ayrı ayrı bakılmaktadır. Bu değişkenler içerisinde ekonomik sürdürülebilirlik algı değişkeninin sürdürülebilir yönetim tutumu üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu görülmektedir ($t=2,406$ ve $p=0,017$). Sosyal sürdürülebilirlik ve çevresel sürdürülebilirlik algı değişkenlerinin ise 0,05 anlamlılık düzeyinde, sürdürülebilir yönetim tutumu üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığını söylemek mümkündür.

Allen, Hafer, Long & Perdue (1993) kırsal bölgede yaşayan yerel halkın turizme yönelik algılarını belirleyebilmek için Colorado'da çalışma yapmıştır. Bu çalışma sonucunda, yerel halkın turizme yönelik tutumlarının ekonomik faaliyetlere yönelik algıları yükseldikçe tutumlarının da yüksek olacağı ortaya konmuştur. Elde edilen bulgu, bu çalışma sonucu ile de örtüşmektedir. Doğan ve Yağmur (2017)'un yaptıkları çalışmada ise bu çalışmada elde edilen bulgunun aksine, yabancı turistlerin sürdürülebilir turizm algıları üzerinde ekonomik sürdürülebilirlik boyutunun etkisinin olmadığı sonucu ortaya konmuştur.

Sonuç ve Öneriler

Yerel halkın algılamaları ile tutumları arasındaki ilişki test sonuçlarında ekonomik, çevresel ve sosyal boyutların zayıf düzeyde anlamlı ilişkide olduğu sonucuna varılmıştır. Boyutlar içerisinde en az ilişki çevresel boyutta iken en yüksek düzeyde ilişkinin ekonomik boyutta olduğu görülmüştür. Ayazlar (2017) çalışmasında en önemli boyutu çevresel boyut, en az düzeyde ilişkili boyutu sosyal maliyetler olarak ortaya koymuştur. Şahin (2017) yerel halk algılamalarını ve tutumlarını ölçtüğü çalışmasında yapılan korelasyon analizi sonucunda ekonomik etki ve kültürel etki boyutları üzerinde anlamlı zayıf düzeyde ilişki tespit etmiştir. Şahin (2017)'in elde ettiği sonuç ekonomik boyut kapsamında bu çalışma sonucuyla örtüşmektedir.

Yerel halkın sürdürülebilir turizm algılarının, sürdürülebilir turizm destinasyonu üzerindeki etkisinin araştırıldığı hipotezde; algılanan ekonomik sürdürülebilirlik boyutunun sürdürülebilir destinasyon yönetim tutumu üzerinde etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Yerel halkın Ayder destinasyonunda turizmle beraber artan ekonomik sürdürülebilirliğin farkında olduğunu gösteren bir sonuçtur. Erkılıç (2019)'ın Rize'de yerel halkın turizm algısı ve turizm gelişimine yönelik tutumlarını ölçtüğü çalışmasında tutumu en çok etkileyen değişkeni ekonomik boyut olarak ortaya koymuştur ve yapılan bu çalışmayla sonuçlar örtüşmektedir. Dyer, Gürsoy, Sharma & Carter (2007) yerel halkın algıladıkları olumlu ekonomik etki faktörünün yerel halkın turizm gelişimini desteklemesi için önemli etkiye sahip olduğu sonucuna varmışlardır. Benzer şekilde, Andersson ve Lundberg (2013)'in turizm etki boyutlarının sürdürülebilir turizm gelişimi boyutlarıyla uyumlu olduğunu ortaya koymuşlardır.

Elde edilen sonuçlardan hareketle yerel halkın ekonomik fayda sağladığı noktada, sürdürülebilir destinasyon yönetimine ilişkin tutumlarının artacağı görülmektedir. Bu sonuç ile Ayder destinasyonunda sürdürülebilir turizm algısının yeterince yerleşmediği, bu bilincin kazanılmadığı vurgulanabilir. Bu doğrultuda; yerel halkın yeterli bilince sahip olması için hem kamu hem özel hem de sivil toplum kuruluşlarında çeşitli paydaşlarının içerisinde yer aldığı işbirlikleri ile bir çok etkinlik düzenlenebilir. Bu kapsamda halkın daha fazla bilinçlenmesi ve geleceğe sürdürülebilir bir destinasyon taşıyabilmesi için çeşitli seminer, konferans ya da atölye çalışmaları düzenlenebilir. Sadece ekonomik sürdürülebilirlik ile sürdürülebilir bir destinasyon yönetiminin etkin ve verimli çalışması mümkün değildir. Sosyal sürdürülebilirlik ve daha da önemlisi çevresel sürdürülebilirlik kavramlarının da halk tarafından öğrenilmesi, kabul görmesi ve benimsenmesi gerekmektedir. Ekonomik amaçların çevresel ve sosyal amaçların önüne geçmesini engellemek önemlidir. Bu kapsamda tüm paydaşlar Ayder için üst düzeyde politikalar belirleyerek destinasyondaki sürdürülebilir uygulamaları sağlayabilir. Böylece sürdürülebilir stratejilerin uygulanmasına yönelik yeterli kaynaklara ulaşılabilir. Nitekim günümüzde de Ayder'e yönelik yapılan çarpık ve kaçak inşaat uygulamaları gibi agresif büyümenin önüne geçilmesi amacıyla devlet tarafından çeşitli çalışmalar başlatılmıştır. Örneğin, Ayder destinasyonu için 5 bakanlık tarafından Toplu Konut İdaresi öncülüğünde Ağustos 2020'de gerçekleştirilen kentsel dönüşüm çalışmaları bunlardan biridir. Bu çalışmalara öncelikli olarak alt yapı, yol ve otopark çalışmaları dahil edilmiştir. Belirli aralıklarda destinasyonda yol çalışmalarının yapılması nedeni ile araç giriş çıkışı kapatılmışken, belirlenen çalışmaların tamamlanması sonucunda yeniden turizme açılmıştır. Aynı zamanda aynı bölgede yine kayak merkezi ile alakalı teleferik projeleri yer almaktadır. Ancak halkın da bu çalışmalara destek vererek Ayder'e sahip çıkması ve sadece ekonomik sürdürülebilirlikle değil sürdürülebilirliği bütüncül bir yaklaşımla benimsemesi önem taşımaktadır. Bu çalışma destinasyon paydaşlarından biri olan yerel halk üzerinde gerçekleştirilmiştir. İleriki çalışmalar için diğer paydaşlar da araştırmaya dahil edilebilir. Araştırma farklı destinasyonlarda gerçekleştirilebilir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, B. (2018). Sürdürülebilir turizm kalkınması kavramının Ayder'in yerel turizm paydaşlarınca değerlendirilmesi, *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, 1(1), 34-54
- Akış, S. (1999). Sürdürülebilir turizm ve kalkınma. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 36-46.
- Allen, L. R., Hafer, H. R., Long, P. T., & Perdue R. R. (1993). Rural residents' attitudes toward recreation and tourism development. *Journal of Tourism Research*, 31(4), 27-33
- Andersson, T.D., & Lundberg, E. (2013). Commensurability and sustainability: Triple impact assessments of a tourism event. *Tourism Management*, 37(1), 99-109.
- Ayazlar, R. A. (2017). Sürdürülebilir turizm tutum ölçeğinin (Sus-Tas) geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 1(2), 80-92.
- Aytuğ, H. K. (2016). *Avrupa Birliği turizm ve çevre politikaları bağlamında Doğu Karadeniz yeşil yol yayla turizminin değerlendirilmesi*.
http://www.karam.org.tr/Makaleler/926220239_08.H.%20Kutay%20AYTU%C4%9E.pdf (Erişim: 03.07.2017).

- Bramwell, B., & Lane, B. (1993). Sustainable Tourism: An evolving global approach, *Journal of Sustainable Tourism*, 1(1), 1-5.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). *Faktör analizi: Temel kavramlar ve ölçek geliştirmede kullanımı*. <https://dergipark.org.tr/download/articlefile/108451> (Erişim: 07.07.2019).
- Choi, H. C., & Murray, I. (2010). Resident attitudes toward sustainable community tourism. *Journal of Sustainable Tourism*, 18(4), 575-594.
- Çuhadar, M., & Kervankıran, İ. (2015). Turizmin sürdürülebilirliğine yönelik yabancı turistlerin algı ve tutumları: Marmaris örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 36, 139-166.
- Demircan, Ş. (2016). *Sürdürülebilirliğin boyutları* (Çevresel, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Boyutlar), *Sürdürülebilir Turizm Temel Kavramlar ve İlkeler*, Edt. H. Çeken, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Doğan, M. (2014). *Sürdürülebilir destinasyon yönetimi bağlamında adalar: Bozcaada üzerine bir model önerisi* (Doktora Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale. <https://tez.yok.gov.tr>, (Tez No. 358552).
- Doğan, M., & Gümüş, M. (2014). Sürdürülebilir destinasyon yönetimi, sürdürülebilir Bozcaada: Bir model önerisi. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 11(3), 6-25.
- Doğan, O., & Yağmur, Y. (2017). Yabancı turistlerin sürdürülebilir destinasyon algıları: Kemer destinasyonuna yönelik bir araştırma. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 13(2), 487-506.
- Dönmez, G. F. (2016). *Sürdürülebilirlik kavramı, tanımı ve tarihsel gelişimi*. *Sürdürülebilir Turizm Temel Kavramlar ve İlkeler*, edt. H. Çeken, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Dyer, P., Gürsoy, D., Sharma, B., & Carter, J. (2007). Structural modeling of resident perceptions of tourism and associated development on the sunshine coast, Australia. *Tourism Management*, 28, 409- 422.
- Dyllick, T., & Hockert, K. (2002). *Beyond the business case for corporate sustainability*. <https://www.researchgate.net/publication/3638694>, (Erişim Tarihi: 23.05.2017).
- Erkılıç, E. (2019). Yerel halkın turizm algısı ve turizm gelişimine yönelik tutumları: Rize örneği. *Uluslararası Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 66-82, <https://dergipark.org.tr/ijctr/issue/46323/550650> (Erişim: 09.07.2019).
- Franzoni, S. (2015). Measuring the sustainability performance of the tourism sector. *Tourism Management Perspectives*, 16, 22-27.
- Garrod, B., & Fyall, A. (1998). Beyond the rhetoric of sustainable tourism?. *Tourism Management*, 1, (19), 199-212.
- Genç, K., Atay, L., & Eryaman, M.Y. (2014). Sürdürülebilir destinasyon yaratma sürecinde örgütlenmenin önemi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 25, (1), 49-61.
- GSTC, (2013). http://www.gstcouncil.org/en/gstc_impacts/gstcdestinations/gstc-destination-criteria.html (Erişim Tarihi: 15.12.2016).
- Hatırnaz, B. (2016). *Ayder'in sürdürülebilir kalkınması sürecinin turizm paydaşları tarafından değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara. <https://tez.yok.gov.tr> (Tez No.423660).

- Işık, C., & Çalkın, Ö. (2016). Yerel halkın turizm algısı: TRA2 bölgesi analizi. *IUJEAS*, 4(2), 19-48.
- İnam, E. A. (2009). *Sürdürülebilir turizm bağlamında yöre imgesi: Antalya- Belek turizm merkezi* (Doktora Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Joshi, R., & Dhyani, P.P. (2009). Environmental Sustainability and tourism– implications of trend synergies of tourism in Sikkim Himalaya. *Current Science*, 97(1), 33-41.
- Kozak, M. (ed.). (2014). *Sürdürülebilir turizm: Kavramlar ve uygulamalar*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Lindberg, K., & Johnson, R.L. (1997). Modeling resident attitudes toward tourism. *Annals of Tourism Research*, 24(2), 402-424.
- Liu, Z. (2003). Sustainable tourism development: A critique, *Journal of Tourism*, 11(6), 459-475.
- Middleton, V., & Hawkins, R. (1998). *Sustainable tourism: A marketing perspective*. <http://book.org/book/2219128/5743ca>, (Erişim Tarihi: 23.05.2017).
- Ovalı, K. P., & Tachir, G. (2015). Eko-destinasyon olarak santorini ve ekolojik turizm potansiyelleri, *Tasarım + Kuram*, 11(20), 35-51.
- Özbek, T. (1991). Dünya’da ve Türkiye’de termal turizmin önemi. *Anatolia*, 2(3), 15-29.
- Sonuç, N. (2014). *Sürdürülebilir turizm: Tanımı ve içeriği*. Sürdürülebilir Turizm, Kavramlar ve Uygulamalar, Edt. M. Kozak, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Şahin, G. (2017). *Artvin’de yaşayan yerel halkın turizme yönelik algı ve tutumları üzerine bir araştırma* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul. <https://tez.yok.gov.tr>, (Tez No. 467339).
- Tayfun, A., & Kılıçlar, A. (2004). *Turizmin sosyal etkileri ve yerli halkın turiste bakışı*. <http://www.ttefdergi.gazi.edu.tr/makaleler/2004/Sayi1/1-17.pdf> (Erişim: 20.06.2017).
- Temizkan, S.P., & Yıldırım, G. (2014). Sürdürülebilir turizm kapsamında alan kılavuzluğu uygulaması: Kaçkar Milli Parkı örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(49), 124-149.
- Türker, Ö. G., & Türker, A. (2014). *Yerel halkın turizm etkilerini algulama düzeyi turizm desteğini nasıl etkiler: dalyan destinasyonu örneği*. <file:///C:/Users/%C4%B0nci/Downloads/500008528350001192361-PB.pdf> (Erişim: 16.10.2017).
- WTO (2007). *Destinasyon yönetiminin faydaları*. <http://destination.unwto.org/content/conceptual-framework-0>, (Erişim: 24.01.2017).
- WTO (2017). *Sustainable development of tourism*. <http://sdt.unwto.org/content/about-us-5>, (Erişim: 05.06.2017).
- Yu, C.S., Chancellor, H.C., & Cole, S.T. (2011). Measuring Residents’ attitudes toward sustainable tourism: A reexamination of the sustainable attitude scale. *Journal of Travel Research*, 50(1), 57-63.
- Yüksek, T., Eyüpreisoğlu, M., Yüksek, F., & Atamov, V. (2010). *Determination of some environmental impacts of tourism activities in Ayder protected area*. <https://www.academia.edu>, (Erişim : 03.07. 2017).
- Zaman, M., & Birinci, S. (2009). Kaçkar dağlarında alternatif bir turizm aktivitesi: Heliski (Dağ Kayağı). *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), 33-46.

The Effect of Sustainable Tourism Perceptions of Local People on Sustainable Destination Management Attitudes: A Research on Ayder

İnci SARIAHMETOĞLU

Kırklareli University, Institute of Social Science, Kırklareli /Turkey

Nilüfer VATANSEVER TOYLAN

Kırklareli University, Pınarhisar Vocational School, Kırklareli /Turkey

Extensive Summary

The concept of sustainability is important for the phenomenon of tourism that lives in a balance between protection and maintaining. Anyone who wants to get a share in this sector, which has a great role in the development of countries, is expected to be more conscious about protecting tourism and moving it into the future. It is believed that only the concept of “sustainability” can support this conscious. Sustainability refers to “state-oriented and regular life” whereas sustainable development focuses on “process” rather than certain time and involves managing the changes that occur during the development process (Liu, 2003, p. 460).

World Tourism Organization defines sustainable tourism: “By addressing the needs of tourists, host people, industry and environment; tourism that takes into account the environmental, social and economic impacts of today and future” (WTO, 2017). In their study, Türker and Türker (2014) investigated how the overall tourism impact dimension, which consists of economic, social, cultural and environmental factors, is perceived by the local people and how much impact it has on tourism support. In the study, it was concluded that the social and cultural factors, which are among the total tourism effects, are the most important factors affecting the support of the local people for tourism. At the same time, it has been observed that tourism-related occupational groups that provide economic gains perceive the effects of tourism more positively than other occupational groups and they are more sensitive to support tourism. Karakaş and Şengün (2017) conducted a research in Diyarbakır that measured the perceptions of local people towards tourism activities and their attitudes towards tourism. As a result of the research, positive findings were obtained that tourism provides alternative income, creates employment and improves living standards. Therefore, it is possible to see that research focuses on the environmental, social and economic impacts of sustainable tourism.

In their study, Ekici and Chisel (2014) investigated whether there is a difference in the development levels of destinations in their attitudes towards local tourism development support. According to the findings of the study, it has been observed that as the perception of benefit of the local people from tourism development increases, their satisfaction increases.

In addition, these researches are generally focused on tourists and /or local people in accordance with the definition. Doğan and Gümüş (2014) stated that making tourism destinations sustainable and ensuring the continuity of tourism is an element of the management function. Sustainable destination management is the element that brings destination stakeholders under one roof. One of the important stakeholders of the destination is the local people. In a destination, local people can see tourism positively in terms of “benefit” expectation, but may display negative attitude when their expectations are not met (Tayfun & Kılıçlar, 2004, p. 3). At the point of meeting the attitude positively, local people can emerge as a possessive and supportive force of the destination. Therefore, this study is

carried out to determine the perceptions and attitudes of the local people, on sustainable destination and sustainable destination management.

H₁: *Among the components of sustainable tourism perceptions, economic, social and environmental perception levels have an effect on sustainable destination management attitude*

The study aims to investigate the effect of sustainable destination perception on sustainable destination management in the mentioned destination Ayder Plateau. In this context, data were collected from the local people of Rize using the convenience sampling method. The structured questionnaire form was applied with the face to face interview technique, in May-July 2017 and the data obtained from 408 participants were analyzed using the SPSS 18 package program. In the study, correlation and multiple linear regression analysis were conducted to investigate the relationship and effect between variables.

The study is a cause-effect research according to its purpose and a cross-sectional study in terms of time dimension. Quantitative research method was used in the study and survey technique was used. The data were obtained by interviewing face to face. The survey consists of three parts. The first part has demographic data. While the sustainable destination perception scale in the second section constitutes the economic, social and environmental dimensions, the attitude scale in the third section constitutes the sustainable management items.

In the measurement of sustainable tourism perception and sustainable destination management attitude, the scale developed by Doğan (2014) for sustainable tourism criteria and sustainable destination criteria were used for the destinations determined by the Global Sustainable Tourism Council (GSTC). The scale was adapted to Ayder destination by receiving expert opinions. As a result, the scale consists of 36 items in 3 sections. The statements in the scale were measured with a 5-point Likert scale, which ranges from 1 to 5, respectively, from "strongly disagree" to "strongly agree".

The hypothesis mentioned above, were analyzed by using multiple linear regression analysis at the level of $\alpha = 0.05$ significance. But before the analysis, the assumptions of the regression analysis were tested. It shows that autocorrelation, Tolerance and VIF (variance inflation factor) coefficients, respectively, are suitable for regression analysis to test the relationships between dependent and independent variables. As a result of the regression analysis, it has been observed that the perceived sustainable tourism dimensions (economic, social and environmental) by the local people can be explained by the variable of the sustainable destination management attitude at the rate of 5.4% (Adj. R² coefficient). It can be said that this rate of explanation is low and there may be different variables affecting the model. In addition, it was concluded that the regression model was statistically significant due to the p value being 0,000.

As a result, it was seen that only economic sustainability from the sustainability perception dimensions has a significant effect on sustainable destination management attitude. This result shows that the local people do not have enough awareness about sustainable destination management towards Ayder destination. In this context, a strong stakeholder engagement and support can be established by ensuring cooperation with destination stakeholders, including local people. It is not possible for a sustainable destination management to work effectively and efficiently with only Economic sustainability. Social sustainability and, more importantly, environmental sustainability concepts need to be learned, accepted and adopted by the locals. It is important to prevent economic goals from getting ahead

of environmental and social goals. In this context, all stakeholders can establish high level policies for Ayder and ensure sustainable applications in the destination. Thus, sufficient resources can be reached for the implementation of sustainable strategies.